



ארגון יד לבנים
סניף ירושלים



עיריית
ירושלים



סגן רפאל (רפי) זילברמן ז"ל

בן מרים ודוב

נולד בברלין, גרמניה

בתאריך י"א באב תרפ"ה, 1/8/1925

התגורר בירושלים

שרת בחיל הרגלים

נפל בעת מילוי תפקידו בשרותו

כ' באדר א' תש"ח, 1/3/1948

נקבר בבית העלמין הצבאי קרית ענבים

חלקה: 1 שורה: 3 קבר: 33

בן 23 בנופלו

קורות חיים

בן מרים ודוב (ברנרד), נולד ביום י"א באב תרפ"ה (1.8.1925) בברלין, בירת גרמניה, ובשנת 1934 עלה ארצה עם משפחתו. רפאל למד בבתי-ספר תיכוניים בתל-אביב ובבית הכרם בירושלים. הוא התבלט בקרב חבריו ללימודים ובקן "השומר הצעיר" במהירות תפיסתו, במקוריות מחשבתו ובחריפותו האינטלקטואלית וידע לבסס ולהסביר בדיבור ובכתב את רעיונותיו ודעותיו במידה לא-שכיחה בגיל זה. בשל סגולותיו אלה נשלח לקורס ראשון של קציני-הסברה. עם סיום הגימנסיה יצא עם קבוצתו "נירים" להכשרה מגויסת בשער העמקים ואחר-כך בתל עמל. נחשב כ"מצפון של החבורה". סיים קורס מ"כים, בו הצטיין בכושר לחימה, בדייקנות, בתפיסת העניינים וביחס רציני אליהם, ואחר-כך הועבר לתפקיד פיקוד בעין חרוד. רפאל השתתף בפעולות המאבק של הפלמ"ח נגד משטר "הספר הלבן" ובין השאר נטל חלק בפיצוץ גשר א-זיב. הוא נכלא בבית-הסוהר בעכו ושוחרר. ב"שבת השחורה" (29.6.1946) נלקח



ארגון יד לבנים
סניף ירושלים



עיריית
ירושלים

מעין חרוד למחנה- המעצר ברפיח ושחרר עם כולם. אחרי מאבק פנימי בין רגש החובה לתנועה ולחטיבה ובין שאיפתו להשתלמות במדעים, למד שנה אחת באוניברסיטה העברית כימיה, פיסיקה ומתמטיקה (בה נחשב כ"עילוי").

בראשית שנת-הלימודים השנייה, בתש"ח, התייצב לשירות מלא בחטיבת פלמ"ח ופעל כל הזמן בהרי פרוזדור ירושלים בהגנה על התחבורה ובמלחמה בכנופיות. בלכתו לשירות השלים מראש בלב שקט עם האפשרות הקרובה לוודאי שייפול בקרב, ולכן שרף את כל רשימותיו, שהכילו הגיגים על בעיות שונות בחיי היחיד והכלל, רק שתי רשימות נשארו לפליטה (מאמר-מחקר על בעיית הדת והמדע ומאמר פולמוסי נגד בוויין בשאלת ארץ- ישראל). באחת מאגרותיו כתב: "המחשבה על החיים והפחד מפני המוות הם, לדעתי, היום התפנקות שאיננו זכאים לה. הנה נהרגו כמה חברים קרובים והיו בינינו חברים, אשר הקימו רעש וביטאו את צערם בצורה היסטורית". להלן ניתח את סוגי הצער על הנופלים וקבע שאפילו צער הורים על נפילת בניהם הוא "חסר הגיון במידה רבה, כי בניהם מיצו את תפקידם בחיים". ואכן סיים גם הוא את תפקידו בקרב עם כנופיה ליד סריס ביום כ' באדר א' תש"ח (1.3.1948). הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות הצבאי בקרית ענבים עם שניים מחבריו שנפלו יחד איתו.

א

21.1.48

— — — את מבינה, אפשר להסתכל בחיים משתי בחינות: מבחינת התכלית, כלומר לקחת כקנה-מידה לכל מעשה את יעילותו בלבד, או מבחינת הרגש, כלומר לקבל את עובדת החיים כמות שהיא — ולחיותם. אני השתדלתי, בדרך-כלל, לקחת כקנה-מידה עליון את היעילות ביחס לתכלית, אולם במידה שאין ניגוד לכך — למצות גם את חיי הרגש עד תומם, לשמוח, להשתולל ול"הצטברח". אבל עתה קם ניגוד — כשמרגישים את החיים, רוצים לחיות ומפתחים למות. ולכן יש להשתדל לא לחשוב על שום דבר, הקושר אל החיים, כי אם רק על ההכרח למלא את התפקיד. כי היום — תפקידנו בחיים דורש מאתנו נכונות מלאה לוותר על החיים — — —

ב

22.1.48

— — — אמשיך כעת במה שהפסקתי אתמול. ובכן — מכתבך הוציאני ממצב-הרוח של השלמה עם ההכרח למות. אשתדל להתגבר על הכמיהה לחיים, שמכתבך מעוררים בי. אולם המחשבה על החיים והפחד מפני המוות הם, לדעתי, היום התפנקות שאיננו זכאים לה. הנה נהרגו כמה חברים קרובים והיו בינינו חברים, אשר הקימו רעש וביטאו את צערם בצורה היסטורית. לי גראה, שדוקא אנחנו חייבים לדכא כל רגשות צער ועצבות ולהמשיך בחיים הרגילים. ואסביר מדוע. יש שלושה סוגים של צער: האחד המצוי אצל הורים — צער על אבדן יצירתם, שהשקיעו בה את כל חייהם. לדעתי, גם צער זה הוא חסר-הגיון במידה רבה, כי בניהם מילאו את תפקידם בחיים. יש סוג אחר של צער, שהוא בעיקרו צער האדם על עצמו, פחד מפני גורל החדלון. לי נראה סוג זה של צער בלתי-מוסרי. וחשוב, כי נשתדל להתגבר עליו ולא להתגדר בו. דוקא נפילתם של החברים מחייבת אותנו להיות נכונים לאותו גורל. ויש עוד סוג של צער — פשוט, צער על אבדן אדם קרוב: הורים, ילדים, חבר, אח או חברה. אבל צער זה כרוך בהכרח במחשבות על עתיד החיים שלי, על חסרונו של אדם זה לי בהמשך חיי. אבל לצער הזה אין מקום בלבו של איש מאתנו, כי אין אנו רשאים לחשוב על המשך החיים. ברור, שדברי מכוונים רק כלפי אלה, שתפקידם הוא להיות נכונים להקריב את חייהם; ואילו אלה, אשר תפקידם להשתדל להמשיך לחיות וליצור, הם זכאים בהחלט לחיות ולעשות במלוא רגשותיהם.

לנו צריכה להיות הכרה ברורה, שאנחנו חייבים להיות החלוצ, שאין כל ספק מה עתידנו; השאלה היא רק מתי ואיפה. וכל רצון לברוח מהגורל הזה הוא רק פגיעה בזכותם של אלה, אשר כבר עברו את הדרך הזאת.

ג

28.1.48

— — — אין רגע פנאי ולא יכולתי להתפנות לכתיבה — — — בינתיים כבר הגעתי לשלמות הרבה יותר גדולה בהכרת הגורל הזה וכמעט שאינני מפחד. נדמה לי שגם המתיחות של הפחד הרגשי מפני המוות אינה קושי מיוחד הנופל בחלקנו, כי גם זקן ההולך למות מפחד מפניו לא פחות מאתנו. מהקושי הזה פטור רק מי שנהרג בתאונת-דרכים.

אל תחשבו שאני נמצא במצב-רוח קשה. להיפך. מצב-רוחי מצוין. הרי תפקידנו אינו נופל מכל תפקיד אחר בחיים, ומבחינה מסוימת הוא גם קל יותר, כי תקופת-הביצוע קצרה ואין צורך בהתמדה רבה.

ד

ראשית פברואר 1948

— — — אינני רוצה שייצור אצלך הרושם, כאילו אני חושב את עצמי לגיבור. אדרבא; בכלל, אינני חושב את מה שאנחנו עושים כאן לגבורה גדולה. לא כדאי גם להתווכח על פירוש המלה גבורה — בכל-אופן אין זה דבר קשה ביותר. מה שעושים אנשי נוה-אילן, או מה שעשו בשעתם, ואפילו מה שעושים עד היום אנשי קרית-ענבים ומעלה-החמישה (אלה הם רק משל לכל העושים כמותם) — קשה לאין ערוך. לי לא היה הכוח לעשות זאת.

ואפילו אומץ-הלב האזרחי הפשוט, להישאר, למשל, תושב-ירושלים, בלי שאיש מאלץ אותו לכך — אני מעריך אותו יותר מאשר את גבורת החייל, שזו חובתו (ברור שאני מתכוון רק לאלה העושים זאת בהכרה מלאה, ולא לאלה אשר פשוט אינם מבינים את רצינות מצבם ויברחו ברגע שהדבר יתברר להם).

אל תחשבו שאני נמצא במצב-רוח קשה. להיפך. מצב-רוחי אני מאד מעריך את מקומנו-אנו. אין, למשל, להשוות אותנו לאלה השורצים בעיר, "משוויצים" ועוד חושבים שהם עושים דבר גדול. ואני קצת בז לאלה הרוצים להסתלק מכאן לשיירות, ולעומת זאת שמח לראות את אלה הרוצים להתמיד כאן על אף הכל.